

6. Симонов В.П. Педагогический менеджмент: 50 ноу-хау в управлении педагогическими системами : учебное пособие / В.П. Симонов. - М. : Педагогическое общество России, 1999. - 430 с.
7. Гуревич Р.С. Як визначити рівень професійної компетентності персоналу? / Р.С. Гуревич / Психологічні особливості розвитку професійно-управлінської компетентності в системі навчально-виробничої діяльності – <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Gurev.pdf>

REFERENCES

1. Hershunskyy B.S. Pedagogichnyy prohnoz: metodolohiya, teoriya i praktyka / B.S. Hershunskyy. - K. : Vyshcha shkola, 1989. – 147 p.
2. Dubasenyuk O.A., Voznyuk O.V. Diahnostychnyy PIDKHID yak Vazhlyva Umova profesiynoyi pozitsiyi vchytelya /O.A. Dubasenyuk, O.V. Voznyuk // Metodychni osnovy diahnostryky akademichnoyi obdarovanosti uchniv (z urakhuvanniam spetsyfiki osvitr'no Haluzi): mater. nauk-prakt.seminaru. - K. : IOD, 2011. - P. 74-81.
3. Ihnenkamp K. Pedagogichna diahnostryka: Per. z nim. / Karlkhaynts Inhenkamp. - M. : Pedagoghika, 1991. - 240 p.
4. Kal'ney V.A., Shyshov S.YE. Tekhnolohiya monitorynhu yakosti navchannya v systemi "vchytel' - uchen". Metodychnyy posibnyk dlya vchytelya. - M. : Pedagogichne tovarystvo Rosiyi. - 1999. – 86 p.
5. Kirsanov V. V. Psykholoho-pedahohichna diahnostryka: Pidruchnyk. V.V.. Kirsanov. - K.: «Al'terpres», 2002. - 256 p.
6. Symonov V.P. Pedagogichnyy menedzhment: 50 nou-khau v upravlinni pedagogichnymy systemamy: Navchal'nyy posibnyk / V.P. Symonov. - M. : Pedagogichne tovarystvo Rosiyi, 1999. - 430 p.
7. Hurevych R.S. Yak viznachiti riven' profesiynoyi kompetentnosti personalu? // Psykholohichni Osoblyvosti rozvytku profesiyno-upravlins'koyi kompetentnosti v systemi navchal'no-vyrobnychoyi diyal'nosti - <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Gurev.pdf>

УДК 378.046.4

ПРОВЕДЕННЯ КОНСТАТУЮЧОГО ЕТАПУ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ РОБОТИ ЩОДО ПЕРЕВІРКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ВЧИТЕЛІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КВЕСТ-ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Сокол І.М.

*Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти,
вул. 40 років Радянської України, 57-А, м. Запоріжжя, Україна*

dominic28@yandex.ru

У статті представлені перебіг та результати констатуючого етапу педагогічного дослідження «Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до впровадження квест-технології в професійній діяльності». Зазначено, що важливим завданням постає виховання громадянина нового типу з високим розвитком основних компетентностей. Проаналізовано формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності, що набуває ефективності за умови дотримання сукупності організаційно-педагогічних умов.

Ключові слова: квест, квест-технологія, експеримент, підготовка.

ПРОВЕДЕНИЕ КОНСТАТИРУЮЩЕГО ЭТАПА ЭКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЙ РАБОТЫ ПО ПРОВЕРКЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ОРГАНИЗАЦИОННО-ПЕДАГОГИЧЕСКИХ УСЛОВИЙ ФОРМИРОВАНИЯ ГОТОВНОСТИ УЧИТЕЛЕЙ К ВНЕДРЕНИЮ КВЕСТ- ТЕХНОЛОГИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС

Сокол И.Н.

*Запорожский институт последипломного педагогического образования,
ул. 40 лет Советской Украины, 57-А, г. Запорожье, Украина*

dominic28@yandex.ru

В статье представлены ход и результаты констатирующего этапа педагогического исследования «Подготовка учителей в системе последипломного педагогического образования к внедрению квест-технологии в профессиональной деятельности». Отмечено, что важным задачей является воспитание гражданина нового типа с высоким развитием основных компетенций. Проанализировано формирование готовности учителей к использованию квест-технологии в профессиональной деятельности, приобретает эффективности при условии соблюдения совокупности организационно-педагогических условий.

Ключевые слова: квест, квест-технология, эксперимент, подготовка.

HOLDING STATING STAGE OF EXPERIMENTAL WORK FOR MONITORING OF THE EFFECTIVENESS OF ORGANIZATIONAL-PEDAGOGICAL CONDITIONS OF FORMATION THE READINESS OF TEACHERS TO INTRODUCTION QUEST TECHNOLOGIES IN EDUCATIONAL PROCESS

Sokol I.N.

*Zaporozhye Institute of Postgraduate Education, str., 40 years of Soviet Ukraine,
57-A, Zaporozhye, Ukraine*

dominic28@yandex.ru

Nowadays Ukrainian Education is in the process of reforming and renovation. According to The National Strategy of Educational Development, the most important aim for our state is to take into consideration the innovative educational development, personal requests of students, public and state needs in order to improve the upbringing of personality with innovative way of thinking and culture as well as designing of acmeological educational space. Proficient education is the essential must of maintaining the sustainable democratic development of society, consolidation of all its institutions, humanization of all social-economical relations, creating of new vital personality's guidelines. Ukraine's integration into international educational space requires constant improvement of national educational system, upgrading the quality of educational services, implementing of innovative methodologies and technologies, modernization of educational content, maintaining continuous lifelong education. Modern educational process is hard to imagine without forward – thinking teaching techniques, using of informational communication technologies, work with the Internet services etc. All this stuff will help to diversify the educational process, increase pupils' motivation and broaden the sphere of their interests.

Numerous scientists consider that one of the most effective innovational technologies is quest-technology. It helps to increase the productivity of educational process on every stage from attention to enjoyment. Pupils learn the authentic material and on its basis they can research, discuss, consciously create new framework and relations in real world problems' context as well as design new projects of high practical importance.

However, implementing of new modern techniques sets new requirements for the professional training. Recent facts show that most of teachers do not use new technologies in their practice. The reasons are very different but the most widespread is inability to implement some new techniques. In order to overcome this difficulty the system of postgraduate education has to provide the advanced and continuous teacher training. That is why Zaporizhian region is the base for the pedagogical experiment “The training of teachers in the system of Postgraduate Education to implementation of quest technologies” which started in 2012. This article reveals the results of final ascertaining stage of experiment.

Key words: adventure, quest technology, experiment, training

Постановка проблеми. На сучасному етапі розвитку освіти важливим завданням постає виховання громадянина нового типу з високим розвитком основних компетентностей. Але, чи здатний сьогоднішній вчитель, у більшості вихований на радянській системі, навчити та виховати такого громадянина? Сьогодні постає необхідність пошуку нових технологій та методик не лише для навчання учнів, але й для підготовки вчителів.

З 2012 року в Запорізькій області йде упровадження сучасної квест-технології в освітній процес. Але реалії сьогодення показують, що більшість вчителів не використовують інноваційні технології в освітньому процесі. Це обумовлено різними причинами, у тому числі невідповідністю вчителів до впровадження інноваційних технологій. У вирішенні цієї проблеми повинна допомогти система післядипломної педагогічної освіти, саме вона має забезпечувати випереджальну та безперервну підготовку вчителів.

Актуальність розв'язання цієї проблеми зумовлюється загостренням низки суперечностей між:

- задекларованою державою пріоритетністю розвитку професійного рівня вчителя та недостатньою зорієнтованістю системи післядипломної педагогічної освіти на забезпечення їх підготовки до впровадження квест-технології;
- потребою у безперервності розвитку професійного рівня вчителя та епізодичністю, короткою тривалістю курсової підготовки вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти;
- визнанням вчителями необхідності до впровадження сучасних інноваційних технологій та неготовності вчителів до їх використання.

Педагогічна значущість проблеми, її актуальність та недостатнє розкриття в науково-педагогічних працях, необхідність усунення зазначених суперечностей зумовили вибір теми педагогічного експерименту: *«Підготовка вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до використання квест-технології в професійній діяльності»*.

Аналіз наукових праць. Проблема підготовки вчителів знайшла відображення при вирішенні широкого кола теоретичних і прикладних питань, пов'язаних з: науково-педагогічним супроводом професійного зростання освітян (В. Дивак, Г. Єльнікова, В. Маслов, С. Сисоєва, Л. Сущенко), проблемами психології та підготовки вчителів (М. Рубінштейн, Є. Клепцова), розробкою сучасних підходів до підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та розвитку інноваційної культури педагога (І. Алексашина, Н. Анісімов, С. Вершловський, В. Воронцова, Н. Конасова). Дослідженню готовності педагога до різних видів педагогічної діяльності приділено увагу в роботах А. Капської, А. Линенко, В. Масенко, О. Пехоти. Питанню впровадження квест-технології в освітній процес приділяють увагу О. Багузіна, Я. Биховський, Г. Воробйов, О. Гапеева, Д. Грабчак, М. Гриневич, Л. Желізняк, В. Заводнюк, Л. Іванова, С. Іць, Н. Кононець, Т. Кузнецова, О. Китманова, А. Статкевич, С. Напалков, О. Нечитайлова, Н. Цодікова, Г. Шаматонова, О. Шевцова, В. Шмідт, О. Шульгіна та інші.

Проте цілісного дослідження щодо підготовки вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до впровадження квест-технології не виявлено.

Мета статті. Представлення результатів констатуючого етапу експериментальної роботи щодо перевірки ефективності організаційно-педагогічних умов формування готовності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до впровадження квест-технології в освітній процес.

Основний матеріал. Дослідження здійснювалося поетапно впродовж 2012-2014 рр. та складалося з констатуючого (2012-2013 р.) та формувального етапів (2014 р.) на базі Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти. Дослідно-експериментальну роботу було організовано відповідно до основних вимог проведення педагогічного експерименту, описаних у працях: Ю. Бабанського [3], В. Сердюкова [4], І. Черкасової та Т. Яркової [5] та ін.

Експеримент як науково поставлений досвід перетворення педагогічної дійсності націлений на підтвердження або спростування висунутої гіпотези, у нашому випадку на перевірку гіпотези – формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності набуває ефективності за умови дотримання сукупності організаційно-

педагогічних умов: упровадження у систему підвищення кваліфікації післядипломної педагогічної освіти науково обґрунтованої моделі формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності; використання освітніх квестів як нетрадиційного підходу в підготовці вчителів; розробка та реалізація в освітньому процесі навчальної програми підготовки вчителів у міжкурсовий період до використання квест-технології; підготовка вчителів до використання квест-технології через участь в обласній творчій групі; упровадження віртуального методичного сайту для безперервного науково-методичного супроводу впровадження квест-технології в освітній процес.

Під час констатуючого етапу відбувалося вивчення стану розвитку галузі освіти на етапі проведення дослідження, виявлення актуальних проблем, які вимагають вирішення за допомогою експерименту, постановку проблеми дослідження, визначення предмету і об'єкту дослідження, вивчення науково-методичної літератури з проблеми дослідження, визначення цілей і завдань, побудова гіпотез, конструювання плану-програми експерименту, пошук шляхів вирішення проблеми: підбір методів та форм, зміна змісту навчання тощо.

Крім цього, констатуючий етап експериментальної роботи проходив у декілька кроків.

1 крок – вивчення рівня зацікавленості вчителів до участі у квестах. Для цього у 2012 р. проведений освітній веб-квест для педагогічних працівників Запорізької області «ІнфоСтратегія» (автори: І. Сокол, К. Телятник, ст.викладачі кафедри інформатики та інформаційних технологій в освіті) [2]. Квест проводився в дистанційному режимі на платформі методичного порталу ЗапоВікі протягом одного місяця. До участі у веб-квесті запрошувалися вчителі Запорізької області, які виявили бажання ознайомитися з квест-технологією та взяти участь в освітньому конкурсі (92 учасника).

Після проведення квесту були проаналізовані основні проблеми, з якими зіткнулись організатори та учасники:

- Учасники не перевіряли всі умови завдання, даючи не правильну або не повну відповідь. Вважаємо, що це пов'язано з проблемою сьогоденного соціуму, а саме – швидко читання. У такому потоці інформації дорослі, як і діти, починають читати «по діагоналі», пропускаючи таким чином важливі факти, умови тощо.
- Низькі навички «ускладненого» пошуку та низький рівень вміння аналізувати та оцінювати Інтернет-джерела.
- Низький рівень вміння аналізувати тексти та виявляти ключові слова і фрази, за якими можна знайти відповідь.
- Дотримання інструкцій надання відповіді та користування електронною поштою.

У кінці квесту, проведене вихідне анкетування показало, що 62% учасників отримали «відмінні» враження від участі у квестів, 35% «добре», жоден учасник не відмітив «погане». Найлегшим завданням виявилось четверте (21%), а складним виявилось останнє дев'яте завдання (50%), найцікавішим – восьме завдання (29%). Серед проблем, з якими стикнулись учасники під час квесту, було зазначено: якість мережі Інтернет, брак часу на пошук відповідей, низький рівень володіння ІКТ тощо. Крім того, аналіз розділу «Обговорення квесту» та бесіди з учасниками показав зацікавленість педагогічних працівників до вивчення, участі та впровадженні в майбутньому цієї технології.

Проведення квесту показало, що квест-технологію можна застосовувати не тільки для навчання учнів, але й у підготовці вчителів. Так, під час проведення квесту, учасники ознайомилися з деякими сучасними Інтернет-сервісами (технологія ВікВікі, плейкасти, відео сервіс та ін), навчилися працювати з електронною поштою, робити ускладнений пошук, а також відпрацьовували навички аналізу інформації в мережі Інтернет тощо. Тому, для подальшого дослідження, ми обрали одну з організаційно-педагогічних умов: використання освітніх квестів як нетрадиційного підходу в підготовці вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти щодо впровадження квест-технології в освітню діяльність.

2 крок – вивчення стану розвитку когнітивного компоненту та розуміння вчителями сутності квест-технології. Для цього проведений обласний конкурс розробок квестів для учнів «Чому навчають у школі?». За умовами конкурсу учасникам необхідно розробити та провести освітній квест за темою «Чому навчають у школі?». Взяли участь 19 учасників з 10 районів. Такий низький показник участі вбачаємо в несформованості мотиваційного компоненту та низькому рівні готовності вчителів до впровадження квест-технології після участі в першому обласному веб-квесті для вчителів.

Для оцінювання конкурсних розробок був задіяний метод експертних оцінок. Склад експертної комісії формувався з двох частин: для оцінювання змісту розробок – компетентні вчителі вищої категорії, які неодноразово вже брали участь в оцінюванні обласних конкурсних матеріалів різного напрямлення; для оцінювання відповідності розробок до квест-технології – старші викладачі кафедри інформатики та інформаційних технологій: К. Телятник та І. Сокол. Перед проведенням експертизи був здійснений інструктаж, визначені критерії оцінювання розробок відповідно до концепції квест-технології та положення конкурсу, складений протокол перевірки, обговорені терміни перевірки тощо.

Після аналізу розробок, згідно з встановленими критеріями, експерти зняли з конкурсу 6 розробок, у зв'язку з тим, що вони не відповідали концепції квест-технології. Чотири учасника змогли створити цікавий сюжет квесту, відповідно до положення конкурсу, але не змогли створити складні, пошукові завдання. У деяких розробках навпаки: цікаві завдання, але вони різні за тематикою і не складають єдності сюжету.

Бесіда з учасниками показала, що є потреба у створенні навчальних предметних розробок квестів, на які можуть спиратися вчителі при першому знайомстві з квест-технологією. Проведення цього заходу показало низький рівень когнітивного компоненту та необхідність подальшої підготовки вчителів до впровадження квест-технології, тому однією з організаційно-педагогічних умов ми обрали розробку та реалізацію в освітньому процесі навчальної програми підготовки вчителів у міжкурсовий період до використання квест-технології.

3 крок - вивчення рівня зацікавленості вчителів до участі у квестах. Протягом 2012 року на курсах підвищення кваліфікації, обласних та районних семінарах, на порталі ЗапоВікі подавалась інформація про можливості нової квест-технології. Тому було вирішено знову провести освітній квест для вчителів, щодо виявлення нового рівня зацікавленості до цієї технології. У 2013 році відбулося впровадження освітнього веб-квесту «Безпечний Інтернет». Взяло участь: 313 учасників, з 11 регіонів України (Запорізька область – 154, що складає 49% від загальної кількості).

Серед проблем, які виникли під час проведення квесту, можна назвати ті ж, що були описані для попереднього веб-квесту «ІнфоСтратегія», але ці проблеми виникли в учасників інших областей. Завдяки проведеним бесідам, а також організованому віртуальному спілкуванню на сторінці конкурсу, було визначено, що учасники Запорізької області, які взяли участь у веб-квесті «ІнфоСтратегія», уже були готові до участі та розуміли алгоритм пошуку інформації. Отже, можна сказати, що систематична участь у веб-квестах розвиває навички складного пошуку, аналізу тексту, критичне та логічне мислення тощо.

Використовуючи вихідне анкетування, ми з'ясували, що 73% учасників вже брали участь у квестах, 27% - не брали. На запитання «Чому Ви вирішили взяти участь у квесті?» 33% відповіли, що їм було цікаво спробувати власні можливості, 25% зацікавило, що таке квест, 19% - подобається грати у квести, 10% - наполягала адміністрація закладу, 9% - хотів отримати головний приз, 4% - заохотив колега. З результатів видно, що для вчителів, у цьому випадку, головним стимулом до участі було не отримання матеріального подарунку, а внутрішні стимули: спробувати власні можливості, отримати нові знання про нову технологію.

Результати запитання «Що нового Ви дізналися під час участі у квесті?» показали, що для більшості учасників новим було: вміння створювати демотиватори (21%), вміння створювати хмари слів (20%), знання про комп'ютерні віруси та поняття тролінгу (14%). Отже, підтверджуємо, що технологія квестів, у ігровій змагальній формі, може забезпечити розвиток нових вмінь та знань, а також більш глибоке вивчення якоїсь тематики. Так, наприклад, учасники квесту – вчителі інформатики, зазначили, що в процесі пошуку відповіді на завдання їм доводилося перечитувати багато інформації з теми «Безпечний Інтернет», вони виявили багато цікавих фактів, отримали більш глибоке розуміння небезпек в Інтернеті, познайомилися з новими поняттями тролінгу та булінгу. Ці нові отриманні знання в подальшому будуть використані на уроках інформатики для навчання дітей. Звичайно, що інформацію можна знайти і не беручи участі в квестах, але, як зазначили учасники, зазвичай на такі речі не вистачає часу, а участь у змаганні змусило їх «зпоринути» в пошуки.

Проведення квесту показало зростання зацікавленості вчителів до цієї технології порівняно з 2012 роком. Крім цього, проведення двох квестів дало змогу визначити деякі проблеми, які враховувались у проведенні формувального етапу експериментальної роботи.

4 крок – визначення рівня зацікавленості учнів до участі в освітніх квестах. Для проведення подальшого експерименту та підготовки вчителів до впровадження квест-технології в освітній діяльності було вирішено визначити рівень зацікавленості самих учнів до участі у квестах. Для цього у 2013 р. був проведений обласний квест для учнів «ІнфоСтратегія». Участь в ньому взяло більше 200 учнів 9-11 класів .

Завдяки ігровій формі проведення заходу та бажанням отримати головний подарунок, учні «поринули» в гру-змагання. Завдяки цьому організаторам вдалося навчити учасників працювати: з сервісами для роботи з плейкастами, 3-D панорамами, геосервісами, відео сервісами тощо. У процесі пошуку інформації учні знайомилися з історією фотографії та відомих фотографів, вирушили у віртуальну подорож різними країнами, познайомилися з творчістю Джеймса Пола Маккартні, цікавилися історією відомої картини Антоніса ван Дейка «Марія Стюарт та Вільгельм Оранський» та багато ін. Цей квест спонукав учнів до самостійного пошуку інформації та опанування нових вмінь, адже вказані сервіси не вивчаються на уроках інформатики, а працювати в мережі Інтернет учні можуть лише в соціальних сервісах. Бажання виграти змусило їх відгадувати завдання, вивчати сервіси та створювати творчі продукти. Крім того, як зазначили самі учасники, до гри вони залучали своїх батьків, друзів, вчителів, що позитивно впливає на розвиток соціальної та комунікативної компетентностей.

Також у 2013 році автором роботи у співавторстві з учителем англійської мови Запорізького Січового колегіуму Н. Гутарук був створений та проведений комбінований квест "Zaporizhzhia in faces" для учнів Запорізької спеціалізованої школи-інтернату II-III ступенів "Січовий колегіум". Цікава рольова гра дала можливість поглянути на рідне місто очима туристів, зацікавлених та небайдужих, адже, найвагомішою причиною вивчення іноземних мов є можливість вільно почувати себе за кордоном та вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, маючи доступ до найновішої інформації. Квест дав можливість перетворити «статичні» знання на практичні навички та збільшити готовність учнів до безпосереднього мовного контакту, усунувши страх перед помилками. Квест-технології, в основному, надихають учасників на живе спілкування, на роботу в групах, на виконання завдань поза межами класу.

Впровадження квестів допомогло зацікавити учнів; спонукати їх до самостійної пошукової діяльності; створити навчальні сайти, які можна використовувати на уроках інформатики тощо. Бесіди з учнями показали, що дітей зацікавлює та захоплює участь у такій грі, яка спонукає їх виконувати складні завдання, шукати відповідь, а значить – розвивати та формувати нові вміння та навички.

5 крок – проведення опитувальника «Впровадження квест-технології в освітній процес» для виявлення рівня самооцінки обізнаності вчителів щодо квест-технології. Опитувальник проводився протягом 2012-2013 рр., складався з 15 запитань. Вибірка вчителів здійснювалася за випадковим методом відбору, генеральна сукупність вчителів склала 1000 осіб з кожного району області та шкіл обласного підпорядкування. Для цієї ситуації вибірка є репрезентативною, крім того необхідно опитати 516 респондентів (згідно з формулою), щоб їх думку можна було екстраполювати на всю генеральну сукупність. Для розрахунку формули були обрані такі дані: довірча ймовірність (впевненість, надійність) дорівнює 95%, довірчий інтервал (похибка) ± 3 .

На запитання «Чи знайомі Ви з поняттям "квест"?» 19% респондентів вважають, що вони вже детально ознайомлені з цим поняттям, 16% респондентів на момент опитування не були знайомі, а 65% відповіли, що знайомі, але дуже поверхнево. У наступному питанні респондентів просили обрати, який вид квесту вони знають: найвідоміший вид квесту серед респондентів – це веб-квест (33%), трохи менше відомі живі квести (31%) та комп'ютерні ігри-квести (29%). Такий результат пояснюється, що в науково-педагогічній літературі та в мережі Інтернет основна увага приділяється веб-квестам (автори: Б.Додж, Т.Марч). Крім того, в еру інформаційної революції в освітньому процесі впроваджуються технології з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, що дає підстави більше приділяти увагу саме веб-квестам. 37% респондентів вважають, що квест – це проблемне завдання з елементами рольової гри, для виконання якого використовуються інформаційні ресурси Інтернету; 17% – міні-проекти, засновані на пошуку інформації в Інтернеті; 12% – освітній сайт, присвячений самостійній дослідницькій роботі учнів (зазвичай угрупах) з певної теми з гіперпосиланнями на різні веб-сторінки; 10% – орієнтована на вирішення проблеми діяльність; 9% – орієнтовна діяльність, де практично вся інформація береться з мережі Інтернет; 7% – сайт в Інтернеті, з яким працюють учні, виконуючи те чи інше навчальне завдання; 7% – організація інтерактивного освітнього середовища. Вважаємо, що такий результат залежить від того, що на сьогодні не має визначеної дефініції квестів. Наступне запитання виявило, що 41% вчителів не брали участі в квестах, але мають таке бажання; 31% брали участь у веб-квестах, а 26% у живих квестах, лише 1% вчителів не мають взагалі бажання брати участь у таких заходах. На запитання «Чи проводили ви квест зі своїми учнями?» 43% вчителів відповіли «ні», 25% – «так», а 32% планують проведення квестів у своїй діяльності. Вважаємо, що такий результат був отриманий внаслідок того, що респондентами були вчителі, які повинні пройти навчальний тренінг «Впровадження квест-технології в освітній процес», під час якого їм необхідно створити предметний квест. Мотивацією для участі в тренінгу для багатьох вчителів є можливість під керівництвом тренера створити освітній квест, який вони будуть реалізовувати зі своїми учнями. Під час анкетування вчителів просили відмітити 2-3 позитивних моменти у впровадженні квест-технології в освітній процес. Так, 19% відмітили розвиток логічного та критичного мислення; 12% – робота з сучасними Інтернет-сервісами та робота учнів у команді; 11% – квест відводить школярів від споживацького ставлення до мережі Інтернет та сприяє розвитку творчості; 8% – проведення квесту дає певні результати як у навчальній роботі, так і у роботі класного керівника; допомагає розкрити «освітній вектор» використання мережевих ресурсів; робота з сучасними ІКТ; адаптація під будь-який навчальний предмет; 5% обрали варіант проведення квесту на вулиці. Якщо поглянути на результати, то видно, що основний акцент знову робиться на веб-квестах, у яких використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні технології та Інтернет-сервіси. А ось такі моменти, як «адаптація під будь-який навчальний предмет» та «проведення квесту на вулиці», залишилися на останньому місці. Серед вказаних вчителями негативних моментів у квестах були зазначені: підготовка квесту вимагає суттєвої підготовки вчителя; значний час перебування учнів за комп'ютером; неможливість захистити учнів від небезпеки в Інтернеті; відсутність технічного забезпечення; складнощі у створенні сюжету та завдань для квесту; отримання травм при проведенні квесту на вулиці тощо. Цікаво зазначити, що роботу в

команді вчителі відмітили і як позитивний момент, і як негативний. Респонденти зазначили, що деяким учням важко працювати в команді, або їм може не сподобатися та роль, яку їм запропонували у команді. На запитання «Чи готові Ви впроваджувати квест-технологію у своїй діяльності?» 62% вчителів відповіли, що вони готові до впровадження квест-технології, 2% - відповіли, що не готові, а 36% не визначились чи готові вони. Вважаємо, що це пов'язано з низьким рівнем ознайомлення учасників з квестовою технологією, що може викликати деякий страх перед інновацією. Тих вчителів, які в попередньому питанні вибрали варіанти «ні» та «не визначився», попросили вказати 2-3 причини, які їм заважають бути готовим до впровадження квест-технології. Так, 70% вказали основною причиною брак часу на підготовку, а 16% респондентів обрали недостатню мотивацію.

На думку респондентів, серед складностей, які можуть виникнути у вчителів при впровадженні квестів, можуть бути: технічні проблеми (18%); відсутність швидкісного Інтернету (17%); погано продуманий сценарій квесту (15%); ненормованість часу, проведеного за комп'ютером (11%); несправедливість оцінки роботи в ситуації, якщо один зробив роботу за всю підгрупу, а всі отримали однакові бали (10%); погано поставлені завдання (10%); непрацюючі сайти, на які даються посилання в завданнях веб-квесту (8%); небажання учнів проходити квест (7%); невідповідність між поставленою метою та завданнями (3%). 95% вчителів вважають, що вчителів необхідно вчити як правильно створювати та впроваджувати квести, 4% вважають, що готувати треба лише молодих спеціалістів, а 1% вважають, що не мають потреби у підготовці. Наступне запитання показало, що 96% хотіли б більш досконало оволодіти цією технологією, 4% не змогли визначитись.

Результати анкетування дали змогу побачити, що деякі вчителі вже чули про квест-технологію, але в більшості випадків, лише про веб-квести. Незважаючи на це, більшість респондентів вважають, що для ефективного впровадження квестів необхідна підготовка. Крім цього, анкетування дало змогу побачити проблеми в організації та проведення квестів, які, за допомогою організаційно-педагогічних умов, необхідно вирішувати.

6 крок – забезпечення інформативності вчителів щодо квест-технології на веб-ресурсах Запорізької області. Для забезпечення більшої інформативності щодо впровадження квест-технології в освітній процес на методичному порталі ЗапоВікі була створена Вікі-сторінка «Квест» у розділі «Інтернет-ресурси» для створення банку Інтернет-ресурсів. Так, на сторінці можна побачити різні визначення поняття «квест», приклади українських навчальних квестів, приклади зарубіжних навчальних квестів, різні статті. Вибір платформи був обумовленим тим, що портал ЗапоВікі є популярним методичним порталом серед вчителів Запорізької області, а також платформа Вікі є відкритою і кожен бажаючий вчитель може самостійно доповнювати створену сторінку.

Крім того, був створений розділ «Впровадження квест-технологій в освітній процес», де збирається вся інформація щодо впровадження квест-технології в освітній процес Запорізької області. У цьому розділі представлені квести вчителів регіону, інформація про дистанційний тренінг, представлений навчальний посібник тощо.

Але, як показав подальший досвід, цих сторінок та створеної інформації не достатньо для повноцінного інформування та підготовки вчителів, крім того, технічні можливості порталу Вікі не дозволяли розміщувати всі необхідні ресурси (презентації, ролики тощо). Тому виникла необхідність у створенні окремого, повноцінного сайту. Це підтвердило необхідність у ще одній організаційно-педагогічній умові, а саме – упровадження віртуального методичного сайту для безперервного науково-методичного супроводу впровадження квест-технології в освітній процес.

7 крок – встановлення первинного рівня сформованості готовності вчителів експериментальної та контрольної груп до впровадження квест-технології в області.

Згідно з правилами проведення педагогічного дослідження є необхідність у створенні

експериментальної та контрольної груп: експериментальна група (15 вчителів) - це група, яка безпосередньо піддається експериментальному впливу в процесі дослідження, тобто група, з якою безпосередньо працює експериментатор (далі ЕГ); контрольна група (15 вчителів) розміщується в ті ж умови, що й експериментальна, за винятком того, що випробовувані в ній не піддаються експериментальному впливу (далі КГ).

Для встановлення первинного рівня сформованості готовності вчителів експериментальної та контрольної груп до впровадження квест-технології в області проведено емпіричне дослідження, під час якого застосовувалися такі діагностичні методики, як: методика діагностики особистості на мотивацію до успіху Т. Елєрса для визначення рівня сформованості мотиваційного компонента; оцінка рівня готовності педагога до розвитку за методикою В.І. Зверєвої та Н.В. Немової для визначення рівня сформованості особистісного компонента; методика «Оцініть свій творчий потенціал» О. Рогова для визначення рівня сформованості креативного компонента; методика визначення рівня сформованості педагогічної рефлексії за методикою Є.Є. Рукавишнікова для визначення рівня сформованості рефлексивного компонента; дидактичний тест для визначення когнітивного компонента.

Результати вказаних методик показали, що високий рівень сформованості готовності мають учасники експериментальної групи (ЕГ = 13,3%, КГ = 6,7%), але також великий відсоток низького рівня (ЕГ = 73,4%, КГ = 86,6%). Результати підтвердили необхідність запровадження організаційно-педагогічних умов формування готовності вчителів у системі післядипломної педагогічної освіти до впровадження квест-технології.

Висновок. Отже, проведення констатуючого етапу та запровадження описаних заходів показало низький рівень сформованості готовності вчителів до впровадження квест-технології. Перспективою дослідження є проведення формувального етапу педагогічного експерименту та перевірка гіпотези – формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності набуває ефективності за умови впровадження сукупності організаційно-педагогічних умов; впровадження у систему підвищення кваліфікації післядипломної педагогічної освіти науково обґрунтованої моделі формування готовності вчителів до використання квест-технології в професійній діяльності; використання освітніх квестів як нетрадиційного підходу в підготовці вчителів; розробка та реалізація в освітньому процесі навчальної програми підготовки вчителів у між курсовий період до використання квест-технології; підготовка вчителів до використання квест-технології через участь в обласній творчій групі; упровадження віртуального методичного сайту для безперервного науково-методичного супроводу впровадження квест-технології в освітній процес.

ЛІТЕРАТУРА

1. Сокол І. М. Квест як сучасна інноваційна технологія навчання / І. М. Сокол // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти : зб. наук. пр. – Рівне : РДГУ, 2013. – Вип. 7 (50). – С. 168-171.
2. Сокол І. М. Впровадження квест-технології в освітній процес : [навч. посіб.] / І. М. Сокол. – Запоріжжя : Акцент Інвест-трейд, 2014. – 108 с.
3. Педагогика : учеб. пособие для пед. ин-тов / [Ю. К. Бабанский, В. А. Сластенин, Н. А. Сорокин и др.] ; под. ред. Ю. К. Бабанского. - 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Просвещение, 1988. - 478 с.
4. Сердюков В.И. Актуальные вопросы организации и проведения педагогического эксперимента и пути их решения / В.И. Сердюков, Н.А. Сердюкова // Педагогическое образование в России. – 2013. - № 6. – С.84-90.
5. Яркова Т. А. Педагогическое исследование: организационно-управленческий аспект : [научно-метод. пособ.] / Т. А. Яркова, И. И. Черкасова. – Тобольск : ТГСПА им. Д. И. Менделеева, 2009. – 157 с.

REFERENCE

1. Sokol I. M. Kvest jak suchasna innovacijna tehnologija navchannja / I. M. Sokol // Onovlennja zmistu, form ta metodiv navchannja i vyhovannja v zakladah osvity : zb. nauk. pr. – Rivne : RDGU, 2013. – Vyp. 7 (50). – P. 168-171.
2. Sokol I. M. Vprovadzhennja kvest-tehnologii v osvitnij proces : [navch. posib.] / I. M. Sokol. – Zaporizhzhja : Akcent Invest-trejd, 2014. – 108 p.
3. Pedagogyka : ucheb. posobyje dlja ped. yn-tov / [Ju. K. Babanskyj, V. A. Slastenyn, N. A. Sorokyn y dr.] ; pod. red. Ju. K. Babanskogo. - 2-e yzd., pererab. y dop. – M. : Prosveshhenye, 1988. - 478 p.
4. Serdjukov V.Y. Aktual'nie voprosi organizacyy y provedenyja pedagogycheskogo eksperymenta y puty yh reshennyja / V.Y. Serdjukov, N.A. Serdjukova // Pedagogycheskoe obrazovanye v Rossyy. – 2013. - № 6. – P.84-90.
5. Jarkova T. A. Pedagogycheskoe yssledovanye: organizacyonno-upravlencheskyj aspekt : [nauchno-metod. posob.] / T. A. Jarkova, Y. Y. Cherkasova. – Tobol'sk : TGSPA ym. D. Y. Mendeleeva, 2009. – 157 p.

УДК 378.011.3 – 051(44) (043.3)

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ ВЧИТЕЛІВ У ФРАНЦІЇ

Харченко Т.Г., д. пед. н., доцент

*Луганський національний університет ім. Тараса Шевченка,
пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, Україна*

phrg.lnpu@mail.ru

У статті розглянуті передумови появи феномену „індивідуалізація” в процесі навчання вчителів у Франції. Проаналізовані соціокультурні зміни в громадському суспільстві, що призвели до підсилення різноманітності контингенту серед майбутніх учителів, а також до зміни соціальних уявлень членів одного професійного габітусу. Доведено, що індивідуалізація процесу навчання вчителів стала частиною державної освітньої політики Франції.

Ключові слова: Франція, індивідуалізація, педагогічна освіта, професійний габітус, вчитель.

СОЦИОКУЛЬТУРНЫЕ И НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫЕ АСПЕКТЫ ИНДИВИДУАЛИЗАЦИИ ПРОЦЕССА ОБУЧЕНИЯ УЧИТЕЛЕЙ ВО ФРАНЦИИ

Харченко Т.Г.

*Луганский национальный университет им. Тараса Шевченко,
пл. Гоголя, 1, г. Старобельск, Украина*

phrg.lnpu@mail.ru

В статье рассмотрены причины возникновения феномена „индивидуализация” в процессе обучения учителей во Франции. Проанализированы социокультурные изменения в гражданском обществе, которые привели к усилению разнообразия контингента среди будущих учителей, а также к изменению социальных представлений членов одного профессионального габитуса. Доказано, что индивидуализация процесса обучения учителей стала частью государственной образовательной политики Франции.

Ключевые слова: Франция, индивидуализация, педагогическое образование, профессиональный габитус, учитель.